

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Delavska zbornica.

Pretečeno nedeljo se je sešla delavska zbornica k svoji tretji plenarni seji. Udeležba na seji ni bila povoljna, vendar je treba ugotoviti, da sta od kluba Strokovne komisije manjkala le dva zastopnika. Že iz tega je lahko sklepati, kako malo smisla imajo meščanske organizacije za to institucijo.

Radi finančnih težkoč je bilo vsako delo zbornice dosedaj onemogočeno. Kakšna mizerija je vladala v tem pogledu, kaže dejstvo, da do pred kratkim ni imela niti toliko denarja, da bi si uredila vsaj svoje tajništvo, povrh tega pa ni dobila niti ene sobe, kjer naj bi to tajništvo poslovalo. Šele zadnje tedne se je posrečilo premagati vse te zapreke v toliko, da je dobila zbornica 25.000 Din posojila in da je našla za svoje tajništvo malo podstrešno sobico v poslopju Stanovanjskega urada na Dunajski cesti, ki bo vsaj za prvo silo omogočila poslovanje.

Nedeljska seja se je vršila v znamenju priprav za čimprejšnje redne volitve. Priznati moramo, da se je tajništvo zelo potrudilo s sestavo statuta, da bo na ta način res omogočeno delavstvu, da odpošlje v zbornico resnične svoje reprezentante, ki bodo tej instituciji dali živega življenja.

Debata o volilnem redu je bila mestoma zelo živahna in je pokazala, da imajo delavski zastopniki izvrstno poimovanje o čimvečji demokratizaciji zbornice. Zlasti dejstvo, da bo dobil vsak volilec po pošti dostavljeno glasovnico in da bo to glasovnico zopet po pošti (priporočeno) oddal, bo pritegnilo čim največje množice delavstva k volitvam in k sodelovanju. Tudi razne goljufije so na ta način izključene, kar je že samo po sebi velika pridobitev. Ta način volitev je pa tudi najcenejši, kajti pošiljati komisije na razna volišča stane toliko denarja, da bi zbornica tega zneska ne prenesla.

Sploh je statut zbornice zelo demokratičen in če bi ga ne kazila odredba, ki predvideva dvoje list, to je za ročno delavstvo posebno in za zasebne nameščence zopet posebno, bi bil ta volilni red, lep vzgled resničnega pojmovanja demokracije. Potrebno je, da javno povemo, da so šli delavski zastopniki v tej točki predaleč na leđ sedanjim zastopnikom zasebnih nameščencev. Zavedati bi se morali, da ti sploh niso pravi predstavniki zasebnega uradništva, temveč so bili le zbornici usiljeni kot eksponenti liberalne buržoazije. Oni se prav dobro zavedajo, da nimajo uradništva za reboj zato se volitev boje in skušajo zato prikrojiti volilni red tako, da bodo vsaj nekaj rešili. Najmanj 80 odstotkov zasebnih nameščencev goji željo nastopati složno z delavskimi organizacijami. In ravno zato, ker so se ti gospodje, ki paradirajo v zbornici kot zastopniki nameščencev temu branili, so ostali sami brez članov, dočim se zasebni nameščenci pridno vpisujejo v one organizacije, ki so priklopljene delavski Strokovni komisiji. Zasebnim nameščencem je dobro znano, da ima delavec istega nasprotnika kot oni, da imajo iste interese kot delavci, zato ne bodo niti oni niti delavci razumeli, zakaj bi potem ne volili na enotni listi. Sodrug Krušič in Jeram sta v debati to stališče popolnoma pravilno zastopala. Dobro bi bilo, če je mogoče še kaj popraviti, da bi se to točko popravilo. Usiljeni zastopniki zasebnih nameščencev so zahtevali celo posebno listo za izvrševalni odbor zbornice in so končno, ko niso še tega dosegli, prav po radičevsko zapustili zbornico z grožnjami, da se bodo pritožili gospodu Žerjavu. K tem grožnjam je treba zavzeti ostro principiarno stališče, kajti avtonomija zbornice ni zato tukaj, da bi jo kak Žerjav gazil. Če se bodo obrnili oni na Žerjava, je pa treba, da se obrnemo mi na zasebne nameščence in na delavstvo, potem bomo pa videli, kdo bo zmagal. Sploh pa ne razumemo usiljivosti

te izrazito kapitalistične stranke, kaj išče vendar v delavski zbornici, ko je vendar vsemu svetu znano, da je uprav ona tista, ki je med delavstvom najbolj osovražena! To je slično, kakor če bi naenkrat zahtevale delavske organizacije, da morajo tudi njihove zastopnike vabiti na sejo trgovske in obrtne zbornice.

Kakor rečeno, je bil volilni red sprejet, svetujemo pa, če bo treba še kake spremembe ali dopolnila, potem naj se spremeni še določilo glede volilnih list tako, da bo samo ena. Delavci in nameščenci bodo te spremembe veselili, kaj poročajo »vsiljeni« in pa Žerjav, je pa popolnoma postransko vprašanje!

Zbornica je sprejela proračun za tri mesece, s katerim bo izvedla tudi volitve. Kakor smo že pri ustanovitvi, tako povečamo tudi danes, da želimo, naj bi se volitve čimprej izvršile. Če bo kdo te volitve zavlačeval, bo imel z nami opravka.

Končno je predlagal sodrug Krušič iz Trbovelj resolucijo, v kateri pravi, da rudarji odklanjajo posebne bratovske skladnice ter zahtevajo, da se tudi oni priključijo splošnemu uradu za zavarovanje delavcev, ker bodo le na ta način deležni vseh dobrot novega zakona.

Zato predlaga, naj delavska zbornica zahteva od odločujočih faktorjev, da skličejo anketo, na katero naj povabijo zastopnike rudarskih organizacij, da bodo razložili svoje stališče.

Sodrug Jeram z Jesenic je stavil interpelacijo glede nastavljanja Wranglovcev po tovarnah. Predlaga, da zbornica ukrene vse, da bodo domači delavci dobili posla in ne ljudje iz Wranglovih tolč. Poroča, da delavski zaupniki ne prevzamejo odgovornosti, ako seže razburjena množica po drugačnih sredstvih.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Naprej«!

LISTEK.

Ruski filozofi.

(Konec.)

Tudi pozitivisti še delujejo, dasiravno so izgubili velik del svojega vpliva in jim očitno nedostaja jasna orientacija v revolucionarnem kaosu. Značilno je, da je njihov voditelj Vedenski, »skozi in skozi nasprotnik vsake metafizike«, povdaril v svojem najnovejšem spisu »Psihologija brez metafizike« nujnost religioznega čustvovanja.

Zanimiv znanstven spis, ki je nedavno izšel v Rusiji, je obširno delo astronoma Nikolaja Morozova »Hristos«. Morozov dokazuje na podlagi skrbnega proučevanja zvezd v prvih stoletjih krščanstva in analize astronomov, spisov, nahačajočih se v starih cerkvenih spisih, da se

je večina dogodkov, ki jih pripisujejo prvemu krščanstvu, zgodilo par stoletij pozneje — v III. in IV. stoletju ter da je bila večina knjig stare zaveze redigirana oziroma spisana v IV.—V. stoletju. Tako se na pr. alegorični planet pri Ezekielu odnaša na komet I. 151. Isto velja o knjigah Danijela, Jeremije in drugih prerokov stare zaveze. Morozov dokazuje, da je poglavje o Balamu in njegovi glšici dospelo v svete knjige šele v VI. stoletju, ker astronomska elegorija te legende popolnoma v vsem odgovarja konstelaciji zvezd 6. januarja I. 532. Legenda o Samsonu in Dalili je bila po raziskavanjih zgodovinske astronomije spisana kmalu po 15. marcu I. 359.

Kar se tiče osebe Kristove, sklepa Morozov, da se je krščanstvo pojavilo že precej časa pred Kristom. Krist se je po njegovem astronomskem raziskovanju ro-

dil v IV. stoletju in je umrl 21. marca I. 368. Morozov je poročal o svojih raziskovanjih že na vserruskem astronomskem kongresu (1. oktobra 1920.). Njegova izvajanja so zadela na ostro kritiko ruskih teologov. Sokolov trdi o Morozovu, da je »silna osebnost, velik astronom — matematik, človek nenavadne pridnosti in nedvomno velikega talenta.«

To je samo par momentov iz velikega duševnega preobrata, ki se pripravlja in zbira okrog močnih idejnih centrov v današnjem revolucionarnem kaosu ruskega naroda. Znanstveniku in posebej še filozofu bo dana pri tem velika vloga, zakaj Rus se nikdar ne bo zadovoljil s samo socialno-politično revolucijo, temveč bo skušal po nagibu svoje široke, k človečanskim ciljem stremeče nature zrevolucionirati in preobraziti tudi duševno in moralno življenje.

Iz njihovega časopisa je razvidno, kako bridko smo jih zadeli z našo proletarsko poštenostjo v njihove črne izdajalske duše, ker zacvilili so tako kakor mačka, če ji kdo na rep stopi. Zato pozivam te gospode, posebno g. Štefanoviča, da, če ima tako mirno in čisto vest, kakor jo imamo mi, naj skliče v najkrajšem času v Trboveljskih revirjih javne shode, na katerih naj poroča o poteku zadnjih mezdnih obravnav. Toda biti mora toliko časten, da bo tudi nam dovolil besedo, tako da se bomo javno, pred izmozganimi rudarskimi obrazi pogovorili in tudi v številkah izračunali, kdo je večji izdajalec delavstva: ali mi socialisti — ali Štefanovič — in delavstvo bo — sodilo!

Politické vesti.

+ **Pokrajinska uprava** za prosveto v Sarajevu je odposlala vsem šolam na pokrajini okrožnico, v kateri poziva učitelje, naj pazijo na mladino, zakaj zgodilo se je že večkrat, da je onečastila kraljevo podobo ter sploh grešila proti Njegovemu Veličanstvu. Okrožnica pravi, da bo pokrajinska uprava učitelje, ki bodo trpeli take škandale, takoj odpustila obenem pa izključila mladino, ki se bo pregrešila, iz vseh šol v Jugoslaviji. Vsekakor je pomembno to znamenje časa.

+ V Novem Sadu se je vršil 17. t. m. kongres jugoslovanskih fašistov — orjunašev, kakor se sami nazivajo. Na tem kongresu je govoril polkovnik Pavle Jurišić, dr. Ivo Mogorović in drugi. Po ulicah so kričali: »Doli separatisti! Živel kralj!« Listi naših fašistov poročajo, da so jih plašno gledali Madžari in Nemci. Ljudska nezavednost je pri nas ogromna in zdi se, da je še večja pri izobražencih kakor pa pri analfabetih.

+ **Beigrajska občina** je prejela 60 milijonov kron od Narodne banke za prehrano svojega prebivalstva.

+ V Beogradu so izdelali zakonski načrt o invalidih. Baje se strinjajo z njim invalidske organizacije.

+ **Belgrajska vlada** je dovolila za begunce iz Male Azije 100.000 dinarjev podpore.

+ Grški politični krogi si razlagajo poraze grške armade v Mali Aziji s pojavom socialističnih idej v armadi. Vojaštvo je spregledalo ter spoznalo, da je samo »Kanonenfutter«, pa je pričelo revoltirati in bežati na vse strani. Vsi poskusi častnikov, obdržati moštvo disciplinirano, so se izjalovili.

— **Antanta** je sklenila pozvati Rumunijo in Jugoslavijo, naj odredita vse potrebno za slučaj turškega navala na Carigrad in nevtralno ozemlje. Češki listi so mnenja, da mora nastopiti mala antanta enotno. Ker smo poslušni hlapci zaveznikov oziroma si naši kapitalisti podajajo roke z zavezniškimi kapitalisti je skoro gotovo, da se bo Jugoslavija odzvala zavezniškemu pozivu. Sicer je pa že itak začela zbirati svoje čete ob svoji južni meji.

+ V Trstu so 16. t. m. otvorili kongres laških novinarjev.

† V Zenevi so delegati Zveze narodov sklenili sklicati v najkrajšem času internacionalno razorožitveno konferenco.

+ **Internacionalna carinska konference** se bo vršila meseca maja 1923. v Ženevi.

† **Sovietska Rusija** je sklenila, da bo imela pripravljene vse kavkaške čete in vso črnomorsko mornarico, da poseže na dano znamenje v boji in sicer v prid Turkom.

✱ Premalo jih je še spregledalo. Iz »Prosvete« navajamo sledeči članek: Marsikomu se zdi, da gre napredek po zelo, zelo počasni poti. Ako danes delavstvo napravi korak naprej, se njegovi nasprotniki združijo, da ga porinejo iz pridobljene postojanke. In ta protinapad od strani kapitalističnih interesov se dostikrat posreči, kar ovira korakanje delavstva proti njegovemu končnemu cilju. Da so taki protinapadi kapitalističnih interesov uspešni, postoje vzroki, tehni vzroki. Kako se vrši v šoli poduk in vzgoja mladine, odloča danes posedujoči razred in ne delavci. Nauki, ki jih prejme mladina, pa učinkujejo še na mladino, ko odraste in marsikateri človek se ne reši zmot, ki so mu jih vcepili v glavo, ko je hodil v ljudsko šolo in bil še otrok, vse svoje življenje. Ta vzgoja delavske mladine v duševni temi, je največ kriva, da ostane večina delavstva v duševni temi in ne vidi poti, ki vodi v rešitev. Svetovna vojna je marsikateremu delavcu odprla oči in prve dni po sklenjenem premirju se je zelo zdelo, da je ljudski večini padla mrena raz oči in da je spregledala. Kasnejši dogodki so pokazali, da je bilo to le zmota. Še tisti delavci, ki so spoznali vzroke izkoriščanja, niso bili zložni med sabo, ampak so se razcepili in bojevali drug proti drugemu, mesto da napravijo enotno fronto proti svojemmu nasprotniku. Res jih je bilo veliko več kot pred vojno, ki so spoznali, kaj je resnica in kaj krivica, a bili so razcepljeni, pa tudi ljudske večine še niso tvorili, četudi so bili združeni. Storjen je bil korak naprej, a v tistem trenutku se je reakcija z vsemi starinami sredstvi vrgla na človeško pamet in misli, da ljudstvo ne napravi drugega koraka naprej in da se ustavi pohod proti resnici in pravi. In zakaj odloča, kako naj se vrši šolski poduk in vzgoja mladina, posedujoči razred? Delavstvo se ne zaveda, kako dobro orožje ima v volilnem listku, da lahko tudi z njim odloči, kdo bo v šolskem svetu in kdo bo nadzoroval šolski poduk. Tukaj so prve posledice ljudske nezavednosti, katerim slede druge po vrsti in katere delavec in siromašen kmet najbolj občutita v svojih razmerah. Kdor ne verjame, kako velika je še nezavednost med ljudstvom in da je ta nezavednost največ kriva, da niso uvedene take žitljenske razmere, da bi se lahko imenovala človeške, naj gre med ljudstvo, naj posluša njegove pogovore in se razgovarja z njim. Naletel bo na delavce in kmete, katerim je vseeno, kako živi njegov bližnji, dokler on ne trpi pomanjkanja. Nekateri delavci in kmetje ne dajo počenega groša za umetnost, godbo, gledališče in zadovoljni so, ako se vsaki dan trikrat najedo do sitosti.

in imajo čedno obleko. Takim delavcem ni nič za duševni užitek, zategadelj so zadovoljni, da le delajo in za to prosijo samo za delo. Seveda veliko delavcev je že spregledalo in spoznalo, da ni življenje, ako se človek samo trikrat na dan najde do sitega in se čedno oblači. Pravo življenje je vse nekaj drugega. Ali število teh delavcev in kmetov, ki so spregledali in se zavedajo, kaj je življenje, je še premajhno, da bi odločili o usodi človeštva ali zmagovali na volišču in si tako prisvojili politično moč, ki je potrebna za pravilno ureditev gospodarstva v človeški družbi. To spoznanje ne sme nikogar oplasti, da odneha s podučnim delom med svojimi tovariši, ki so še nezavedni. Vprav ta resnica mora spodbuditi za vedne delavce, da vrše podučno delo med nezavedno maso še z večjo gorečnostjo, da se pomnoži armada onih, ki so spoznali resnico. Nihče ne bo opravil tega dela za delavce in kmete, ako ga delavci in kmetje ne bodo sami izvršili. Delavec, ki je spoznal, kaj sta resnica in krivica, kaj je pravica, mora svoje spoznanje širiti in ga oznanjevati drugim. Le na ta način je mogoče priversti ljudsko večino do spoznanja. Delavci in kmetje, ki vrše to delo, pripomorejo, da prihaja vedno več ljudi k luči in spoznanju, so učitelji, ki delajo za boljšo bodočnost človeške družbe in osvobodjenje vsega človeštva iz duševnih in gospodarskih okovov.

Največje prokletstvo za uradnika je to, da mora (mora?) kazati blagostanje tudi v bedi. Gospod mora biti, stanu primerno se mora oblačiti, napitnino mora dajati, vzeti je ne sme, in če ga kje povabijo k skledi krompirja, bi prav rad prisedel in se ga najedel, pa pravi, da ne more, da se je pravkar tako najedel, da komaj stoji. Takemu uradniku ni treba stavke prepovedati. Saj še povedati ne sme, da je lačen, kaj še, da bi stavkal zaradi lakote! Živeti pa vendarle mora. Zato si izposojati in predno se dobro zave, je že dolžan več, nego bi mogel vrniti. Poznamo take slučaje v resnici jih je pa mnogo več — kajti uradnik tudi tega ne sme povedati, da je zadolžen, njegov stan zahteva, da se baha s prihranki... Ko prikupi sila do vrhunca, je bila včasih božja pomoč najbližja. Zdaj pa ni več tako, ker je sila že skoro povsod pri vrhuncu! Zato pa prihaja hudičeva pomoč. Redko je pri sestradanem človeku moralna moč tako velika, da bi se uprl izkušnjavcu! Kaj boš odgovoril nesrečnežu, ki se ti je v svojem obupu in v borbi za poštenje izpovedal, da je kriv poneverbe. Če ga poznaš kot poštenjaka se ti bo gotovo smilil — pomagati mu pa ne moreš, ker ni — s čim. Kaj mu pomagajo vsi tvoji navsveti? ... Edina pomoč bi bila zanj in za vse, če bi prenehali lagati, da so v blagostanju in se pridružili delavstvu; skupno z njim bi kmalu zmagali: Delavci ne skrivajo svoje bede, le naslikati je ne znajo, ker ne znajo računati. Če bi jim uradniki pomagali? Uradniki znajo računati, zračunali bi svoje in delavske zaslužke in kmalu bi bilo jasno, kam gre ves dobiček... Nšli bi tudi najkrajšo pot, kako ustaviti dobičkarjem njih umazane zaslužke in sploh urediti življenje v tej bolni državi, kjer bi se i ročnemu i duševnemu delavcu lahko prav dobro godilo. Ker si pa stojita tuje ali celo sovražno nasproti, zato zori delavčeva borba tako počasi, zato vodi uradnikovo stradanje v poneverbe, namesto v — samopomoč! Zato se da voditi mnogo delavcev od Stefanoviča, večina uradnikov pa od Govekarja! Ta dva vodita tako, kakor hočejo razni Žerjavi in Praprotniki.

Nekaj o inšpekciji dela v Sloveniji.
Nedeljska »Jugoslavija« nam daje povod, da povemo, da tudi njeno poročilo ni objektivno, ker skuša uničiti ljubljanskega inšpektorja g. Miharja, dočim pa zagovarja suspendiranega pomočnika inšpekcije g. Mihevca. O delu obeh bo najbolje raz-

sodilo delavstvo, ki je imelo z obema gospodoma že dovolj opravka. Da je gosp. Mihar predpisal podjetnikom razne stvari, sta kriva njegov pomočnik ter središnji urad inšpekcije dela v Belgradu, ker je zadnji vse dovolil. Obadva nista vršila svojih dolžnosti napram delavstvu. Zato nam je čisto prav, da se odstranita obadva, ker nimata volje delati. Kar se pa tiče tretjega, ki bo baje namestoval Miharja, se že v naprej upiramo, ker nam je znano njegovo delovanje iz Celja. Ministrstvo za socialno politiko naj poveri inšpekcijo dela ne teoretikom, profesorjem in umetnikom, temveč praktičnim delavcem, ki vedo, kaj je delavstvu potrebno. Če bo potrebno, se bomo drugič še obširneje pečali s temi ljudmi in njihovim delovanjem.

V Zagrebške zapore so privedli uradnika zagrebškega čekovnega urada Veljko Mikolija, ki je poneveril 3.200.000 dinarjev ter si kupil v Celovcu vilo, kjer je živel nadvse razkošno. Dunajski policiji pa se je posrečilo izslediti ga, nakar ga je izročila zagrebški policiji. Pri Mikoliji so našli vso poneverjeno vsoto, mankalo je le 2600 dinarjev.

Razpisuje se 5 asistentskih mest in mesto ravnatelja v splošni bolnici v Ljubljani. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«. Od planinskih koč se bo zatvorila Aleksandrova koča pod Triglavom 25. septembra 1922. Zatvoritev ostalih koč se bo pravočasno objavila.

Ljubljana.

Vse ljubljanske sodruge opozarjamo, da so volilni imeniki za občinske volitve razgrnjeni do 21. t. m. v popisovalnem uradu na mestnem magistratu. Dolžnost vsakega sodruga je, da se prepriča, če je vpisan v volilni imenik. Kdor se sam ne more prepričati, če je vpisan v volilni imenik, naj se zgleda pri sodrugu, Josip Pastoreku, do 21. t. m., vsak dan od 6. do 7. zvečer v Šelenburgovi ulici šte. 6/II. Istotako naj se zgledajo tam v vseh reklamacijskih zadevah.

Na naslov gledališke uprave! Začenja zopet gledališka sezona. Tako, kakor so cene v gledališču, je to danes, dasiravno državna institucija, v resnici samo za bogate buržuje! Delavec, uradnik, deca, morajo pri visokih vstopnicah in abonmajih ostati brez njega. Zato se odtušuje gledališče svojemu pravemu smotru in ne vrši več svoje kulturne naloge. Vemo, da se ima uprava boriti z denarno pičlostjo, vendar pa mislimo, da bi kljub temu mogla z uvedbo delavskih, uradniških, dijaških in otročjih predstav ob znižani ceni vsaj nadomestiti to, kar v polnem obsegu dati ne more. Če hočemo gledališče popularizirati in narod kulturno dvigniti, ne zapirajmo gledališča onim, ki si ga žele in ki se v njem izobražujejo in vzgajajo! Blaziranim bogatašem pa prepuštimo rajše bare, ki se nam obetajo! Apeliramo na upravo naših gledališč, da uredi takoj s početka sezone predstave ob znižanih cenah! Imamo delavske, uradniške organizacije, šolska vodstva itd. — ž njimi naj stopi uprava v stik, da si zagigura oddajo vstopnic in da zve za želje glede repertoarja. V vodstvu gledališča, kakor je danes, upamo najti za ta naš apel razumevanje. Drugače se bo pač naša javnost morala na gledališču dezinteresarati!

V prvi letnik državne trgovske akademije v Ljubljani se sprejmejo še nekateri učenci, ker nekaj onih, ki so se bili prijavili ob koncu preteklega šolskega leta, ni pravočasno prišlo k početku pouka. — Ravnateljstvo.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo, opozarja, da se bo vršila prihodnja javna

odborova seja v sredo, dne 20. septembra t. l. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom informacije od dne 18. do 20., Sv. Petra cesta šte. 12, priljučno desno.

Maribor.

Tak tako! Glej, no, glej! Tako je, če pride velika glava, kakor sam cesar Janez, na umetniško razstavo. Gre s ponosno dvignjeno glavo mirno barvnega špalirja, se ustavi tu pa tam, zapre napoleno oko, z drugim poškihi proti vratom, namrdne ustnice, pomiga z nosom. In potem kupi kar 50 slik. Zadivljenim satelitom krog njega se upognejo hrbtenice kakor loki, predno zleti pušica. Potem Mu zberejo 50 slik. Najlažjih, da Mu ne bo doma pretežko umetnosti. Pa se ustavi pred majhno skupino. Moderna! Najmodernejša!!! Seveda komaj senca tistega, kar se postopita dva naša slikarska vladarja po svojih platnih. Čudno zgrbančena telesa — noge na vratu, glave na trebuhu — degerirana drevesa. Nad vsem koprenasti duh čiste umetnosti. Njemu zatrepečejo ustnice. Našim špijonom zamigotajo ušesa. Besede iz Njegovih častitljivih ust. Bitte, deutsch: »Die Leute sind verrückt!« Slikarji namreč, ne naslikanci. Satelitom počijo hrbtenice. Uboha umetnost. — Pa to se ni zgodilo v Mariboru, temveč v nekem mestu, ki nosi njegovo ime. In niti cesarju Janezu, temveč nekemu, ki nosi njegovo ime. Die Leute sind verrückt!

Mestno kopališče bo od tega ponedeljka dalje zopet odprto vsak četrtek, petek in soboto.

Antialkoholno predavanje je imel s. Angelo Cerkvenik v soboto v Ljudskem domu. Predavanje je bilo zelo zanimivo, posebno ker je podprto s številnimi in statističnimi podatki. Na koncu se je razvila precej živalna debata. V Mariboru se ustanovi abstinenti krožek. Vse to ne more izbrisati madeža, ki pada na Maribor zaradi škandalozno slabega obiska pri tem predavanju. Kdor iz same slepote govori, da je pri nas količkaj boljše nego v tako razupiti Ljubljani, mu ni nič drugega treba, kot da se informira o številu udeležencev, 17 navzočih! To govori za cele knjige, kam jadra socialistični Maribor, kam ga je privedlo vse dosedanje delo njegovih voditeljev, 17 udeležencev! To je sam čisti larifari, če kdo skuša to škandalozno številce zagovarjati s tem, da ni bilo dovolj agitacije po tisku. Odgovorni krogi so dobro vedeli, da se bo predavanje vršilo ta dan, njihova dolžnost bi bila, da agitirajo zanj. Ampak seveda — dobro vedo, kam je zabredel mariborski proletarijat po njihovi zaslugi, po zaslugi tistih neštevilnih veseljačenj, kakor jih prirejajo, da parirajo praznoti blagajen — in so držali roke križem. Če so jih zganili pa se je zgodilo le v protiagitacijo! To je fakt, ki ga ne bo spravilo s sveta nobeno naknadno kričanje. 17 udeležencev! Kar je dosegel v Ljubljani stari režim s svojo indolenco in dovršilo zarjevstvo s svojim bojem proti mladi reakciji, to je dokončal v Mariboru režim ekskluzivnosti in lokalnega patriotizma. V tem pa delavstvo propada v desorientiranosti in v malomeščanskem socializmu, ki ga uče njegovi voditelji. Kupa alkohola je tisto, s čemer ga danes navdušujejo k delu za osvobodjenje samega sebe. V Ljubljani je gnoj, gnoj zarjevskega nereda in omalovaževanja strankine morale, sklepov in statutov — v Mariboru je dvakraten gnoj! 17 udeležencev govori!

Socialist mora biti vedno pogumen. Ampak še bolj potrebno je, da je socialist pameten.

Slovenski delavec, ki hoče izvedeti vse zanesljive delavske vesti, mora redno čitati dnevnik »Naprejš«.

Iz stranke.

Skupna odborova seja krajevene politične organizacije v Ljubljani in Spodnji Šiški se bo vršila v sredo, dne 20. t. m. ob 20. v »Zadružnem domu«. Udeležba vseh odbornikov dolžnost. Razgovor njen in važen. — Odbor.

Občni zbor krajevene politične organizacije SSJ v Ljubljani se bo vršil v četrtek 28. t. m. ob 7. zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev, 2. Volitev novega odbora, 3. Naš položaj, 4. Raznoterosti. Vstop dovoljen samo z izkaznico. Sodrug, udeležite se občnega zbora pojnostevilno. — Odbor.

Dopisi.

Hrastnik. Dne 13. t. m. smo imeli diskusijo, na kateri sta poročala s. Arh iz Zagorja in s. Leskovšek iz Celja. Na dnevnem redu je bilo zadnje mezdno gibanje slovenskih rudarjev, ki sta ga zavozila nesposobni voditelj Štefanovič in taktika neodvisnih. Diskusija je bila od začetka še nekako dostojna. Ko pa je s. Arh globoko segal po resnici, je neodvisne tako zbolelo, da so začeli skakati, kar jim pa ni nič pomagalo. Kajti zdravnik s. Arh jih je brez usmiljenja operiral in čistil rano, dokler ni bil z vsemi navzočimi bolniki gotov. Dva sta pa ušla iz operacijske sobe, ker sta se bala operacije, ki bi jima udušila zadnje bacile, da ne bi mogla nadalje okuževati zdravega proletariata. Proletarci ogibajte se njihovih organizacij, ker so še vedno okužene! Tu bo treba uporabiti še marsikak instrument, da bomo dognali njihovo glavno diagnozo in da jih bomo ozdravili. Pri operaciji sa bila najbolj občutljiva s. Žnavorc in s. Jelovec. Ta dva sta se najbolj bala zdravnikovega noža, čim se ju je dotaknil, že sta zavpila. Kaj ne, resnica boli? Marsikateri proletarec bo ozdravil vsled te operacije zaupnikov. Sedaj pa še pogledjmo g. Štefanoviča, rešitelja dumajškega komunizma. Ko je na shodu dne 27. julija poročal o količinah eksistencnega minimuma, je prišel med drugim na pol kilograma mila. Neka ženska pa se je pritoževala, da je to premalo. Pa jo je ta gospod potolažil, češ, pa imate zato več krompirja. G. Štefanoviču priporočamo, naj se sam s krompirjem umiva, če priporoča krompir kot nadomestilo mila. Vidite rudarji, komu ste dali zaupnico in v kateri službi je ta človek! Mi vemo, komu smo socialisti hud trn v peti. Kapitalizmu pa ne bo vse to nič pomagalo, akoravno ima vsa sredstva na razpolago. Delavstvu pa kličemo: zavedajte se naših nauk, G. Štefanoviča pa si dovoljujemo ob tej priliki vprašati zakaj mu je tako na srcu slovenski proletarijat, ki ga hoče pripeljati v »enotno fronto«. Če ima zares voljo za »enotno fronto«, naj gre izobraževati svoje somišljenike, ki so bolj potrebni izobrazbe kakor pa mi. Mi se bolj zavedamo potrebnosti enotne fronte, kakor pa g. Štefanovič. Naj si vzame minulo rudarsko stavko za vzgled, kako smo jo mi razumevali! Torej le pripravite svoje analifabete za enotno fronto. — Rudarji.

„Daily Herald“.

Ponedeljek, 11. t. m. je bil važen dan v zgodovini angleškega delavskega giba-

nja: na ta dan je namreč »Daily Herald« prvič izšel kot javno glasilo delavske stranke in strokovnih zvez. Dasi izhaja ta list že enajst let in kljub temu, da traja angleško delavsko gibanje že skoro celo stoletje, ni bilo v Veliki Britaniji skoro nobenega pravega strankinega glasila. »Daily Herald« je bil dosedaj zasebno podjetje, ki je sicer zastopalo delavske interese, ki ga pa niso nadzorovale delavske organizacije. Kongres delavske stranke v Edinburghu meseca junija se je izrekel za to, da prevzame delavska stranka ta list. Ker pa ne razpolaga politična stranka z denarnimi sredstvi, se je ta sklep šele izvedel, ko so strokovne zveze izjavile, da bodo plačale potrebne denarne vsote. To se je zgodilo na 54. letnem kongresu strokovnih zvez, ki je zboroval pred kratkem v Southportu. Na tem kongresu so s štirimi milijoni glasov proti 916.000 sklenili sledeče: 1. »Daily Herald« bo izhajal kot javno glasilo delavske stranke in strokovnih zvez; 2. osnuje se zaklad za socialistično časopisje in slovstvo; 3. vsak član strokovne zveze mora plačati za ta zaklad letni prispevek od enega penny-a do tri pence. Postavilo se je vodstvo, sestoječe iz zastopnikov politične stranke in strokovnih zvez. To vodstvo je najprej odredilo znižanje cene na polovico, t. j. na en penny; potem si je postavilo cilj, zvišati naklado »Daily Herald« na 500.000 izvodov. Istočasno so odslovili dosedanjega urednika George Lansbury-a in postavili kot novega urednika Hamiltona Tyfe-a.

V vrstah angleške inteligence se opaža močna struja, ki se hoče priključiti delavskemu gibanju in posvečevati svoje duševne sile ustvarjajoči politiki delavske stranke. Ta pojav, ki ni vihar in ki bo imel radi tega trajen uspeh, je nasproten pojavu po oktoberski revoluciji na kopnem, ko je mnogo duševnih delavcev kre-

nilo v tabor socializma. Tudi Tyfe je tak nova pridobitev angleške delavske stranke in razumeti moramo to posebnost angleškega delavskega gibanja, da dobi prvo zaupno mesto v gibanju mož take nenavadne preteklosti, kakor jo ima Hamilton Tyfe. Bil je namreč celo svoje življenje meščanski časnikar in bil je eden izmed tistih, ki jih je visoko spoštoval rajni Northcliffe, imenovan »kralj časnikov«. Dali časa je bil sourednik konservativnega lista »Times«; pozneje je postal izdajatelj dostojnega meščanskega lista »Morning Advertiser«, ki ga je spravil na tako višino, da je postal Northcliffe nani pozoren. Poveril mu je eno svojih napol uničenih časopišnih podjetij, list »Daily Mirror«. Tyfe je imel uspeh, kajti povišal je naklado lista v treh letih na 500.000 izvodov. Pozneje je bil urednik lista »Daily Mail«, med svetovno vojno pa je bil eden najbolj znamenitih vojnih poročevalcev. »Daily Herald« je nekoč pisal, da je Northcliffe nekoč o njem trdil, da je največ videl od svetovne vojne. Vsled objave svojih utisov iz svetovne vone se je osovražil pri meščanski družbi in pri imperalistični vojni politiki. To svojo duševno in politično izpremembo nam slika v knjigi »The Making of an Optimist«, ki je vzbudila veliko pozornost. »Labour News« poročajo, da je v času volitev pregovoril Northcliffe-a, da mu je dal na razpolago celo stran lista »Daily Mail«, ki je sicer eden najbolj škodljivih glasil za ljudsko poneumljenje, v propagandne svrhe za delavsko stranko. Sedaj se je Hamilton Tyfe odpovedal meščanskemu časopisju in bo novega »Daily Herald« izpopolnil do močnega in nacionalističnega bojnega glasila. Pri tej izvolitvi so pač tudi upoštevali, da se bo mogel boriti proti organizatorični premoči meščanskega časopisja le mož, ki pozna vse metode tega

časopisja iz lastne izkušnje. Če bo Hamilton Tyfe postal Northcliffe socialističnega in delavskega časopisja, potem bo to velik uspeh ne samo za angleško, temveč tudi za mednarodno delavsko gibanje.

Na evropski celine z njeno drugačno mentaliteto, z njenim globokejšim in ostrejšim razrednim nasprotstvom, bi bilo vse to nemogoče. Toda za kontinentalnega delavca bi bili navedeni dogodki v ostrem nasprotju s socialnim in duševnim razvojem, in bi bili radi tega nemogoči. Tako pa je n. pr. na čast kongresa strokovnih zvez bral liverpolski škof posebno mašo in sam slovesno propovedoval. Povodom omenjenega kongresa so tudi politični voditelji, kakor Artur Henderson in George Lansbury, propovedovali po cerkvah. Vse to je v Veliki Britaniji z njenim popolnoma drugačnim razvojem resničnosti in spada radi tega k sliki angleškega delavskega gibanja. Naša naloga pa je, da se nad tem ne spotikamo, temveč da skusamo to razumeti.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače

po najnižjih cenah pri
A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča trdka:

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hlišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

MLEKO

pasterizirano, polnomastno z okroglo 3.5% tolšče pasterizirano, polmastno z okroglo 1.5% tolšče, nadalje loghurt, kefir, presno maslo in sir vseh vrst dostavljamo na željo v mesečnem abonementu strankam na dom. Naročila naj se javijo pisмено ali ustmeno v pisarni oddelka na Dunajski cesti št. 29/I.

Gospodarska zveza
(Mlekarski oddelek).

Veliko industrijsko podjetje išče prvovrstnega nadsodarja.

Prednost imajo tisti, ki so bili že zaposleni v kaki tovarni mineralnih olj. Ponudbe naj se pošljejo na upravo »Naprej-a« pod »Nadsodar«.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. — ZAVOZ

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Delniška glavica:
K 20.000.000.—

Podružnice:

Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke:
ESKOMPTNA.